

OPONENTNÍ POSUDEK

Univerzita Pardubice
Fakulta restaurování

Předmět posudku:

Rekonstrukce a restaurování dvou soch andělů ze sloupu Panny Marie Immaculaty v Ryžovišti, bakalářská práce

Autor bakalářské práce: Michal Durdis

Vedoucí bakalářské práce: MgA. Jakub Ďoubal

a) Hodnocení restaurátorské zprávy

Restaurátorská zpráva zpracovaná studentem Michalem Durdisem dokumentující průběh restaurování je zpracována ve struktuře a formě, která vyhovuje požadavkům vyhlášky č. 66/1988 Sb. Jedno vyhotovení restaurátorské zprávy by mělo být také předáno k archivaci zástupci památkového dohledu, orgánu státní správy – Městskému úřadu v Rýmařově, tzn. že autor musí vyhotovit o jedno paré více, než předpokládá.

Textová část restaurátorské zprávy je přehledně uspořádaná, jednotlivé kapitoly mají jasnou strukturu, takže informace zde uvedené jsou velmi dobře srozumitelné. Logické uspořádání textu umožňuje snadnou orientaci v něm. Dále je třeba vyzdvihnout, že v části věnované restaurátorskému průzkumu vždy přesně uvádí spolupracovníky. Na druhou stranu zase v některých částech restaurátorské zprávy, kde zřetelně čerpal z odborné literatury a jiných pramenů, než je vlastní poznání, tyto cizí zdroje přesně necituje. To se týká zejména části věnované uměleckohistorickému rozboru restaurovaného díla.

Z hlediska čistě jazykového se student vyjadřuje stručně a výstižně, nenadužívá cizí slova a správně používá odborných termínů. Výjimku představují některá slovní spojení, která nejsou v souladu se spisovnou češtinou jako např. „po bocích soklu“ nebo slovní spojení, která patří spíše do jiných oblastí lidské činnosti (např. „zákrok“ evokující spíše lékařské prostředí nebo „ohledání“ jako termín pevně spojený s kriminologií a patologií).

K textu v předloženém rozsahu mám jen drobné připomínky:

1. Ad Údaje o památce – Materiál, Rozměry, s. 11:

Materiál, tj. uvedený typ kamene by měl být specifikován přesněji, stejně jako struktura je důležitá barevnost kamene.

U trojrozměrného díla je vždy třeba uvádět všechny tři rozměry. V případě rozměrů celku statue postačí pouze celková výška, ale v případě obou postavíček andělů je potřeba uvést všechny tři rozměry.

Chybí zde údaj o slohovém zařazení památky

2. Ad Údaje o akci, s. 11:

Je třeba uvést zpracovatele návrhu na restaurování, protože ne vždy se osoba zpracovatele návrhu na restaurování a osoba, která restaurování realizovala, shodují.

V této části by bylo také vhodné uvést jména jméno zástupce památkového dohledu ze strany příslušného regionálního pracoviště NPÚ.

3. Ad Popis památky, Tvarosloví a ikonografie celku, s. 12

Architektonická část takovýchto celků se člení na etáže. U sochy Panny Marie je vždy třeba uvést její ikonografický typ popř. kombinaci ikonografických typů (např. Madona, Immaculata, Assumpta, Ochránitelka atp.). Také je dobré uvést, na čem konkrétně vrcholová socha, jíž je statue věnována, stojí – na kamenných obláčcích s andílčími hlavičkami, na sféře atd.

Nic takového jako „trojiční typ statue“ neexistuje. Architektonické řešení statuí a sloupů zasvěcených Panně Marii, Nejsvětější Trojici a některým světců se navzájem nevyznačují nějakými základními odlišnostmi s výjimkou některých sloupů a statuí věnovaných Nejsvětější Trojici založených na půdorysu trojúhelníka. Pouhá podobnost půdorysného řešení nemůže sloužit pro stanovení nějakého typu, proto je potřeba více shodných prvků. (Srovnej in: edice Mariánské, trojiční a jiné světecké sloupy a pilíře.....)

Základ se nachází pod úrovní terénu, tzn., že nad úrovní terénu se jedná o nějakou část soklu.

Doplnění a oprava nápisu na čelní straně soklu jen pro upřesnění:

...LAVDEM α CVLTVM – předpokládám, že chybí znak podobající se řecké alfě, který znamená latinsky ET, tj. česky a – (k větší)...chvále a úctě

...SINE MACVLA CONCEPTA – tj. česky počatá bez poskvrny proto IMMACULATA – Neposkvrněná

...HANC STATVAM – tj. česky tuto statuu

ERIG: α CVRAVIT – ERIG bude zkratka od ERIGIT, proto by tam měla být dvojtečka jako u jiných zkratkách nápisu. Mezi slovesy by mělo být opět výše zmíněné ET, tj. latinsky a, tedy celé česky – postavil a věnoval

IN OPPIDVM BRAVNSEIFFENSE – pravděpodobně tam chybí latinská předložka v – tj. česky ve městě...

Andílci jsou buď umístěni na bocích soklu nebo po stranách soklu, slovní spojení „po bocích soklu“ je nesmysl.

Nápis na nápisové pásce je opraven správně. Česky to znamená „útočiště hříšníků“, čímž Panna Marie jako nejlepší přímluvkyně u Ježíše Krista, po jehož pravé straně na nebesích sedí, bezpochyby je.

Ad Popis památky, Doprovodné postavy andělů, s. 13:

Bylo by vhodnější napsat, že zadní strany postaviček andělů jsou modelovány povšechně, pouze v základních objemech, a ne abstrahovaně.

Ad Nástin života a tvorby J. A. Heinze, s. 15-16:

Celé této kapitole zásadně chybí citace konkrétních použitých pramenů a odborné literatury, uvedená nejlépe v poznámkách pod čarou pro lepší orientaci čtenáře. Totéž platí pro následující kapitolu.

Ad Chemicko-technologický průzkum, s. 17 ad.:

Stanovení druhu kamene ne při konzultaci, ale spíše ve spolupráci s petrografem.

U některých prováděných měření a průzkumů chybí shrnutí získaných poznatků v závěru podkapitol, ale objevuje se až v závěrečném vyhodnocení výsledků průzkumu. Pro přehlednost by bylo vhodnější alespoň stručně závěru uvést i na konci samotných podkapitol věnovaných jednotlivým měřením a zkouškám.

Ad. Použité zdroje, s. 37:

Zde se spíše používá Použité prameny a literatura. Celý seznam by bylo vhodnější řadit abecedně s tím, že nejprve by měly být uvedeny prameny a poté odborná literatura.

Ad. Použité technologie a materiály, s. 26:

Seznam materiálů by měl být doplněn o kopie technických listů použitých materiálů

V grafické dokumentaci je třeba doplnit zakreslení nových modelačních doplňků zvláště, když byl kromě doplnění mechanicky poškozené modelace andílka nahrazován také jeden z doplňků pocházející z předchozích restaurátorských zásahů.

Fotodokumentace je vcelku dostačující, jednotlivé snímky postihují všechny typy poškození a popisky u snímků jsou výstižné a přehledné. Pouze doporučuji zařadit ještě srovnání dokončeného modelu sochy andílka se starším snímkem z restaurátorské zprávy p. Martináka.

Doporučuji uvedené připomínky zohlednit před odevzdáním restaurátorské zprávy investorovi.

b) Hodnocení realizace restaurátorského zásahu

Výsledek samotného restaurátorského zásahu byl nepříznivě ovlivněn špatným časovým rozvržením jednotlivých etap restaurátorského zásahu, kdy nejpodstatnější části prací, zhotovení sádrového modelu pro sekanou kopii chybějící postavičky andílka, nebyl vyhrazen dostatečně dlouhý časový interval. Pokud se už student dostal v závěrečné fázi prací do časové tísně, bylo by vhodnější věnovat více času dotažení modelu pro zhotovení sekané kopie sochy než jeho povrchovým úpravám, které jsou důležité spíše z hlediska prezentace výsledku bakalářské práce, ale ne tolik pro další etapu restaurátorských prací, která bude následovat.

K samotnému modelačnímu provedení mám následující připomínky:

Z pohledu celkového kompozičního a modelačního pojetí figury andílka se studentovi nepodařilo úplně postihnout základní vztah mezi tělem a drapérií, kde originál působí tak, jakoby sochař nejprve vystavěl základní kulatě cítěný objem tělíčka andílka a ten pak částečně „zabalil“ do drapérie. V případě studentova modelu dochází k určitému srůstání těla a textilie, což neodpovídá suverenitě sochařského projevu J. A. Heinze, který nese zřetelné stopy zkušeností s prací v mramoru.

Další zásadní nedostatky se objevují v provedení andílkovi hlavičky. Při porovnání s fotodokumentací originálu se ukazuje, že na modelu došlo k určitému tvarovému zjednodušení, zejména v partii čela a v místech, kde tvářičky andílka přecházejí na bradu a krk. Toto zjednodušení spolu s ne zcela přesně zachyceným pohybem úst vedlo k posunutí výrazu andílka od roztomile dětského údivu s lehce extatickým podtextem u originálu k lehkým mdlobám u modelu.

Živěji měla být zpracována také modelace vlasů, křidélek a faldíků, kterým obecně chybí tvarové napětí originálu. V záhybovém systému členícím drapérii na všech stranách andílka je na modelu zřejmé, že se student ještě nedopracoval k pochopení, jakým způsobem autor originálu tvary záhybů buduje. Základní ostře lámaný vzorec je místy náhle doplněný oble modelovanými cípy a samotné záhyby pak přes ostře lámané základní linie nevybíhají do ostrých, ale naopak do zaoblených hran. Záhybový systém obecně je zvláštní směsicí severského a italského, rezbářského a kamenosochařského pojetí.

Vhledem k právě uvedenému doporučujeme studentovi se před zahájením sekání kopie chybějícího andílka se k modelu ještě vrátit a plastickými retušemi přímo na sádrovém odlitku se ještě více přiblížit originálu.

Závěrečné hodnocení:

Přes uvedené připomínky doporučuji předloženou bakalářskou práci k obhajobě. Uvedené nedostatky nemají závažný charakter. Z celkového pohledu bylo samotné restaurování provedeno dobře, restaurátorská zpráva zpracována výborně, a proto doporučuji stupeň hodnocení velmi dobře.

V Praze dne 23. září 2010

Vojtěch Adamec, ak. soch.